

РАРИТЕТНІ ВИДИ РОСЛИН УЖАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ

Ключові слова: раритетні види, поширення, охорона, Ужанський національний парк, Українські Карпати

Ужанський національний природний парк є наймолодшим природно-заповідним об'єктом в Закарпатській обл. Він створений згідно з Указом Президента України від 27 вересня 1999 р. на території площею 39159 га на базі регіонального ландшафтного парку «Стужиця» (14665 га) шляхом зміни природоохоронного статусу останнього та приєднання до нього лівобережжя верхньої частини басейну річки Уж. Ужанський парк організований з метою відтворення та раціонального використання типових і унікальних природних комплексів Східних Карпат, що мають важливе природоохоронне, рекреаційне, наукове, естетичне, освітнє та оздоровче значення. Він є частиною єдиного у світі трилатерального (польсько-словацько-українського) біосферного резервату «Східні Карпати» (рисунок).

Територію Ужанського парку займають переважно букові, буково-ялищеві та ялищєво-букові ліси, які відзначаються порівняно низькою флористичною насиченістю. Флористично багатію є лучна рослинність. Згідно з районуванням України територія парку розташована в Ставненсько-Жденіївському геоботанічному районі Карпатського геоботанічного округу.

Рослинний світ Ужанського парку вивчено порівняно добре. Перші дані про флору території, яка на сьогодні входить до його складу, знаходимо у працях А. Zlatník et al. [23], S. Hrábar [19], G. Ubrizsy [22], С.С. Фодора [13] та інших. У літературі також опубліковані відомості про загальні риси флори і рослинності парку, окремі рослинні угруповання або найцікавіші ботанічні резервати, які знаходяться у його складі [4, 6–14, 16–18, 23].

Спеціальних узагальнюючих праць, присвячених аналізу рослинного світу Ужанського парку, поки ще нема. Не зроблений також аналіз його раритетного фітогенно- та ценофонду, не проведено картування флори тощо.

Інвентаризація флори Ужанського парку розпочалася в останнє десятиріччя [4, 10]. За останніми даними, тут відомо 572 види судинних рослин, 80 з яких є раритетними [6]. У даній статті представлено аналіз раритетної фракції флори Ужанського парку.

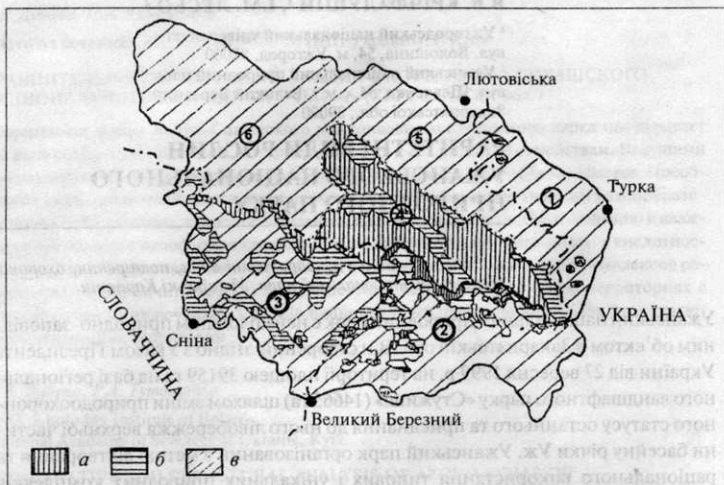

Схема міжнародного біосферного резервату «Східні Карпати» (за [6]). Умовні позначення: 1 — Надсянський регіональний ландшафтний парк, 2 — Ужанський національний природний парк, 3 — національний парк «Бещади», 4 — ландшафтний парк «Долина Сяну», 5 — Ціснянсько-Ветлінський ландшафтний парк, 6 — національний парк «Полоніни»; а — заповідна зона, б — буферна зона, в — транзитна зона

Scheme of the «East Carpathians» International Biosphere Reserve [6]. Symbols indicate: 1 — Nadsianskyi RLP, 2 — Uzhanskyi NP, 3 — Bieszczady NP, 4 — San Valley LP, 5 — Cisna-Wetlina LP, 6 — Poloniny NP; а — core zone, б — buffer zone, в — transition zone

При визначенні характеру раритетності та ступеня загрози існуванню популяцій тих чи інших видів ми брали до уваги кількість і площу локалітетів, їх природний стан, а також соціологічний статус. Раритетний фітогенофонд аналізували за такими аутофітосоціологічними категоріями: 1 — види, занесені до Червоного списку МСОП, 2 — види, занесені до Червоної книги України, 3 — види, занесені до Червоного списку Закарпаття, 4 — види, що є рідкісними для території парку.

На основі проведених досліджень встановлено, що на території Ужанського парку зростає 110 видів раритетних рослин (таблиця), 2 з яких занесені до міжнародного [20], 38 — національного [15], 46 — регіонального [5] «червоних реєстрів», а 24 види потребують місцевої охорони.

У флорі Ужанського парку відмічено кілька видів рослин, які на території Українських Карпат мають дуже обмежене поширення і відомі лише з кількох локалітетів. Нижче наводимо їх коротку характеристику.

Carex rhizina вперше наводиться К.М. Ігошиною в 1952 р. [3] з околиць с. Кострино Великоберезнянського р-ну. Це поки що єдина вказівка щодо зростання даного виду в Українських Карпатах загалом.

Раритетні види рослин Ужанського національного природного парку

№ пп.	Таксон	Категорія	Місцезростання
1.	<i>Aconitum anthora</i> L. subsp. <i>jacquinii</i> (Reichenb.) Domin	3	Стінка
2.	<i>Aconitum variegatum</i> L. subsp. <i>paniculatum</i> (Arkangeli) Greuter	3	Стінка
3.	<i>Allium ursinum</i> L.	2	Кремінець, Черемха, Кінчик Буківський, Канчова, Ополонек, Явірник
4.	<i>Allium victorialis</i> L.	4	Кінчик Буківський, Бубен
5.	<i>Alnus viridis</i> (Chaix) DC.	4	Кремінець, Кінчик Буківський, Бубен
6.	<i>Arnica montana</i> L.	2	Кінчик Буківський, Ополонек, Гребінь
7.	<i>Arum alpinum</i> Schott & Kotschy	3	Розсіпанець
8.	<i>Astrantia major</i> L.	2	Стінка, Голаня, Явірник, Кінчик Буківський, Ополонек, Черемха, Кремінець, Вежа
9.	<i>Atropa bella-donna</i> L.	2	Явірник, Княгиниця
10.	<i>Blechnum spicant</i> (L.) Roth	3	Розсіпанець
11.	<i>Bupleurum longifolium</i> L. subsp. <i>vapincence</i> (Vill.) Todor	3	Стінка
12.	<i>Campanula abietina</i> Griseb. et Schenk.	4	Мала Равка, Розсіпанець, Кремінець, Кінчик Буківський
13.	<i>Campanula rotundifolia</i> L. subsp. <i>polymorpha</i> (Witas.) Tack	3	Канчова
14.	<i>Campanula serrata</i> (Kit. ex Schult.) Hendrych	3	Велика Семенова
15.	<i>Cardaminopsis halleri</i> (L.) Hayek subsp. <i>ovirensis</i> (Wulf.) Hegi & E. Smid	3	Стінка
16.	<i>Carex rhizina</i> Blytt ex Lindbl.	3	с. Кострино
17.	<i>Cephalanthera longifolia</i> (L.) Fritsch	2	Кремінець, Княгиниця
18.	<i>Cephalanthera rubra</i> (L.) Rich.	2	Кремінець, Княгиниця
19.	<i>Cicerbita alpina</i> (L.) Wallr.	4	Ополонек, Стінка
20.	<i>Cirsium waldsteinii</i> Rouy	4	Мала Равка, Розсіпанець, Кремінець, Кінчик Буківський, Бубен
21.	<i>Clematis alpina</i> (L.) Miller	4	Прикний, Кінчик Буківський, Бубен
22.	<i>Coeloglossum viride</i> (L.) Hartm.	2	Стінка
23.	<i>Colchicum autumnale</i> L.	2	с. Забродь (ур. Пасіки), с. Ставне (ур. Ірташі)
24.	<i>Conioselinum tataricum</i> Hoffm.	3	Стінка
25.	<i>Cortusa matthioli</i> L.	3	Кінчик Буківський
26.	<i>Cotoneaster integerrimus</i> Medik.	3	Кінчик Буківський, Високий Прикний, Бубен
27.	<i>Crocus heuffelianus</i> Herb.	2	с. Волосянка
28.	<i>Dactylis glomerata</i> L. subsp. <i>slovenica</i> Dom.	3	Стінка

№ пп	Таксон	Категорія	Місцезростання
29.	<i>Dactylorhiza fuchsii</i> (Druce) Soó subsp. <i>fuchsii</i>	2	Явірник
30.	<i>Dactylorhiza incarnata</i> (L.) Soó	2	с. Забродь (ур. Пасіки), с. Ставне (ур. Ірташі), Явірник
31.	<i>Dactylorhiza maculata</i> (L.) Soó subsp. <i>maculata</i>	2	Розсіпанець
32.	<i>Dactylorhiza majalis</i> (Reichenb.) P.F. Hunt & Summerhayes	2	Волосатий, Ополонек
33.	<i>Dactylorhiza sambucina</i> (L.) Soó	2	Прикний, Ополонек
34.	<i>Daphne mesereum</i> L.	3	Стінка, Голяня, Явірник, Кінчик Буківський, Ополонек, Черемха, Кременець, Прикний, Вежа
35.	<i>Dianthus carthusianorum</i> L. subsp. <i>saxigenus</i> (Schur) Jáv. & Soó	3	Стінка
36.	<i>Empetrum nigrum</i> subsp. <i>hermaphroditum</i> (Hagerup) Bocher	4	Кінчик Буківський, Великий Прикний
37.	<i>Epilobium alpestre</i> (Jacq.) Krocker	4	Розсіпанець
38.	<i>Epipactis helleborine</i> (L.) Crantz	2	Черемха
39.	<i>Epipactis palustris</i> (L.) Crantz	2	Волосатий
40.	<i>Epipactis purpurata</i> Smith	2	Бубен
41.	<i>Equisetum hyemale</i> L.	3	Велика Семенова
42.	<i>Equisetum telmateja</i> Ehrh.	3	Кременець
43.	<i>Eriophorum gracile</i> Koch	3	с. Княгиня (ур. Чорні Млаки)
44.	<i>Euphorbia carpatica</i> Wotoszcz.	3	Ужоцький перевал, Кінчик Буківський, Бубен, Ополонек
45.	<i>Festuca drymeja</i> Mert. & Koch	3	Стінка, Явірник
46.	<i>Festuca rupicola</i> Heuff. subsp. <i>saxatilis</i> (Schur) Rauschert	3	Стінка
47.	<i>Galanthus nivalis</i> L.	2	Стінка, Голяня, Явірник, Кінчик Буківський, Велика Семенова, Прикний, Черемха, Кременець
48.	<i>Gladiolus imbricatus</i> L.	3	Кременець, с. Ставне (ур. Ірташі), Студниця, Голяня
49.	<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R. Br. subsp. <i>conopsea</i>	2	с. Забродь (ур. Пасіки), с. Ставне (ур. Ірташі), Явірник, Черемха, Велика Семенова, Волосатий, Стінка
50.	<i>Helleborus purpurascens</i> Waldst. & Kit.	3	Явірник, Стінка
51.	<i>Hyperzia selago</i> (L.) Bernh. ex Schrank & C. Mart.	2	Ополонек
52.	<i>Hypochoeris uniflora</i> Vill.	4	Явірник, Кінчик Буківський, Стінка, Черемха, Голяня, Ополонек, Бубен
53.	<i>Jovibarba globifera</i> (L.) J. Parn. subsp. <i>pressiana</i> (Domin) Holub	3	Стінка
54.	<i>Lathyrus laevigatus</i> (Waldst. et Kit.) Gren.	3	Стінка

№ пп	Таксон	Категорія	Місцезростання
55.	<i>Leucanthemum waldsteinitii</i> (Schultz-Bip) Pouzar	3	Ополонек, Кінчик Буківський
56.	<i>Leucoujum vernum</i> L.	2	с. Стужиця
57.	<i>Pseudorchis albida</i> (L.) A. & D. Löve	2	Кінчик Буківський, Черемха, Явірник
58.	<i>Lilium martagon</i> L.	2	Голаня, Явірник, Кінчик Буківський, Стінка, Мала Равка, Прикний, Бубен, Кременець
59.	<i>Listera cordata</i> (L.) R. Br.	2	Ужоцький перевал, Стінка
60.	<i>Listera ovata</i> (L.) R. Br.	2	Ужоцький перевал, Стінка
61.	<i>Lunaria rediviva</i> L.	2	Стінка, Голаня, Явірник, Кінчик Буківський, Ополонек, Черемха, Кременець, Вежа
62.	<i>Lycopodium annotinum</i> L.	2	Розсіпанець
63.	<i>Matteuccia struthiopteris</i> (L.) Tod.	3	Кременець
64.	<i>Melampyrum herbichii</i> Woloszczak	4	Кінчик Буківський, Ополонек, Прикний, Розсіпанець
65.	<i>Melampyrum saxosum</i> Baumg.	3	Кінчик Буківський, Ополонек, Прикний, Розсіпанець
66.	<i>Myricaria germanica</i> (L.) Desv.	4	с. Ставне
67.	<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	2	Вежа, Княгиниця
68.	<i>Orchis coriophora</i> L.	2	Явірник
69.	<i>Orchis mascula</i> (L.) L. subsp. <i>signifera</i> (Vest) Soó	2	Стінка
70.	<i>Orchis militaris</i> L.	2	Кременець, Прикний
71.	<i>Pedicularis haquetii</i> Graf	3	Стінка
72.	<i>Phyllitis scolopendrium</i> (L.) Newm.	3	Стінка, Голаня, Вежа, Розсіпанець
73.	<i>Phyteuma vagneri</i> A. Kerner	3	Кінчик Буківський
74.	<i>Phyteuma spicatum</i> L.	3	Кінчик Буківський
75.	<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich.	2	с. м. т. Великий Березний, Ополонек
76.	<i>Pleurospermum austriacum</i> (L.) Hoffm.	3	Стінка
77.	<i>Poa nemoralis</i> L. subsp. <i>carpatica</i> Jir.	3	Розсіпанець
78.	<i>Poa remota</i> Forselles	3	Кременець
79.	<i>Potentilla aurea</i> L.	4	Кінчик Буківський
80.	<i>Ranunculus carpaticus</i> Herbich	3	Мала Равка, Велика Семенова, Стінка
81.	<i>Ranunculus oreophilus</i> Bieb.	4	Кінчик Буківський, Мала Равка
82.	<i>Ranunculus platanifolius</i> L.	4	Бубен, Кременець
83.	<i>Ribes petraeum</i> Wulfen	4	Стінка, Кінчик Буківський, Бубен, Великий Прикний
84.	<i>Rumex alpestris</i> Jacq. subsp. <i>carpaticus</i> (Zapal.) Dostál	3	Стінка, Кінчик Буківський
85.	<i>Rumex alpinus</i> L.	4	Каңчова, Полонинка, Кінчик Буківський, Бубен, Великий Прикний

№ пп	Таксон	Категорія	Місцезростання
86.	<i>Saxifraga paniculata</i> Mitt.	4	Великий Прикний, Стінка, Кінчик Буківський
87.	<i>Scilla bifolia</i> L. subsp. <i>subtriphyllo</i> (Schur) Domin	3	Стінка, Голаня, Явірник, Кінчик Буківський, Прикний, Черемха, Кременіць, Вежа
88.	<i>Scopolia carniolica</i> Jacq.	2	Голаня, Вежа, Ополонек
89.	<i>Scorzonera purpurea</i> L. subsp. <i>rosea</i>	4	Стінка, Кінчик Буківський, Бубен
90.	<i>Sedum annuum</i> L.	3	Стінка
91.	<i>Silene nutans</i> L. subsp. <i>dubia</i> (Herbich) Zapal.	1	Стінка, Великий Прикний
92.	<i>Soldanella montana</i> Willd.	4	Кінчик Буківський, Кременіць
93.	<i>Solidago alpestris</i> Waldst. et Kit.	4	Бубен
94.	<i>Sorbus aucuparia</i> L. subsp. <i>glabrata</i> (Wimmer et Grab.) Cajander	4	Кінчик Буківський, Черемха, Великий Прикний, Прикний, Стінка, Бубен
95.	<i>Symphytum cordatum</i> Waldst. et Kit. ex Willd.	4	Явірник, Голаня, Вежа, Черемха, Стінка, Кінчик Буківський
96.	<i>Syringa josikaea</i> Jacq. fil.	1	с. Костринська Розтока (ур. Борсучина)
97.	<i>Telekia speciosa</i> (Schreber) Baumg.	4	Голаня, Явірник
98.	<i>Thesium alpinum</i> L.	4	Розсіпанець
99.	<i>Thymus alpestris</i> Tausch ex A. Kerner	3	Ополонек
100.	<i>Tozzia alpina</i> L. subsp. <i>carpatica</i> (Woloszcz.) Pawl.	3	Мала Равка, Стінка
101.	<i>Traunsteinera globosa</i> (L.) Reichenb.	2	с. Кострино, Стінка, Кінчик Буківський, Великий Прикний
102.	<i>Valeriana dioica</i> L.	2	Стінка
103.	<i>Valeriana dioica</i> L. subsp. <i>simplicifolia</i> (Reichenb.) Nyman	3	Ополонек, Кінчик Буківський, Великий Прикний, Бубен
104.	<i>Veratrum album</i> L.	4	Кременіць, Ополонек, Кінчик Буківський, Великий Прикний, Бубен, Розсіпанець
105.	<i>Veronica spicata</i> L.	3	с. Стужиця
106.	<i>Vincetoxicum hirundinaria</i> Medicus	3	Стінка, Ополонек, Княгиниця
107.	<i>Viola dacica</i> Borb.	3	Кременіць, Ополонек, Бубен, Розсіпанець, Кінчик Буківський
108.	<i>Waldsteinia geoides</i> Willd.	3	с. Кострино
109.	<i>Woodsia alpina</i> (Bolt.) S.F. Gray	2	Розсіпанець, Стінка
110.	<i>Woodsia ilvensis</i> (L.) R. Br.	2	Стінка

Dactylis glomerata subsp. *slovenica* виявлений Е. Гадач зі співавторами [17] на г. Стінка. Це єдине відоме місцезростання виду в Українських Карпатах. Донедавна його вважали західно-східнокарпатським ендеміком [19]. Однак подальші дослідження не підтвердили ендемічний статус таксона [24].

Waldsteinia geoides виявлений В. В. Крічфалушій в 1985 р. в околицях с. Косрино Великоберезнянського р-ну [5]. В інших флористичних працях [1, 2, 14] для території Закарпаття не наводиться.

До видів, які не належать до «червонокнижних», однак є рідкісними для території Ужанського парку, а тому потребують охорони, необхідно віднести *Cortusa mathioli*, *Hepatica nobilis*, *Gentiana cruciata*, *Clematis alpina*, *Soldanella montana* та деякі інші.

Особливої уваги заслуговують пограничноареальні види, які далі на захід не поширюються. Більша частина з них належить до раритетних видів, однак деякі є досить звичайними в Українських Карпатах і спеціального охоронного статусу не мають. Однак, зважаючи на пограничноареальне розташування їх популяцій на території Ужанського парку, вони потребують місцевої охорони. До них належать *Alnus viridis*, *Dianthus compactus*, *Lathyrus laevigatus*, *Symphytum cordatum*, *Melampyrum herbichii*, *Campanula abietina*, *Cirsium waldsteinii*, *Telekia speciosa*, *Veratrum album*.

У флорі парку трапляється і ряд третинних реліктів (16 видів), які збереглися тут із давніх геологічних епох. З них місцевої охорони потребують *Daphne mezereum*, *Muricaria germanica* та *Ranunculus oreophilus*.

У складі флори парку переважають неморальні види, що цілком законормірно, оскільки тут панують лісові угруповання. Найцікавішими, проте, є альпійські рослини (дев'ять видів), які залишилися тут з часів зледеніння, зокрема на вапнякових ґрунтах окремих гірських вершин Полонинського масиву і Східних Бескидів. З «альпійців», які не мають червонокнижного статусу, однак потребують місцевої охорони, назвемо *Thesium alpinum*, *Potentilla aurea*, *Empetrum nigrum* subsp. *hermaphroditum*, *Hypochoeris uniflora*.

Багатою є група субальпійських видів, яка налічує близько 30 рослин. Вони звичайно поширені на полонинах і скелястих виходах на висоті понад 1000 м н.р.м., однак інколи вздовж потоків спускаються і трохи нижче, в лісовий пояс. До найцікавіших з них, які заслуговують на місцеву охорону, належать *Rumex alpinus*, *Ribes petraeum*, *Sorbus aucuparia* subsp. *glabrata*, *Epilobium alpestre*, *Adenostyles alliariae*, *Cicerbita alpina*, *Solidago virgaurea* subsp. *alpestris*, *Veratrum album*, *Calamagrostis villosa*, *Ranunculus platanifolius*, *Melampyrum saxosum* тощо.

Аналіз поширення раритетних рослин на території Ужанського парку показав, що найбільша їх кількість зростає на Стінці (44) і Кінчику Буківському (39), середня — Ополоньку (22), Кременці (21), Бубені (18), Явірнику (17), Розспанці (17), а найменша — на Черемсі (12), Голані (12) та Прикному (11).

Загалом стан забезпеченості охороною раритетних видів можна вважати задовільним, оскільки більшість із них зростає в заповідній зоні Ужанського парку. Нагальним завданням є організація моніторингу за станом раритетних, зокрема червонокнижних рослин. Необхідно включити до складу заповідної зони г. Явірник, а також ряд інших цікавих у ботанічному відношенні об'єктів, що знаходяться на лівобережній частині Ужанського парку.

1. *Визначник рослин України* / А.І. Барбарич та ін. — К.: Урожай, 1965. — 878 с.
2. *Визначник рослин Українських Карпат* / Під ред. В.І. Чопика. — К.: Наук. думка, 1977. — 436 с.
3. *Исощина К.П.* Дополнение к флоре Закарпатской обл. УССР // Ботан. мат.-лы гербария АН СССР. Ботан. ин-т им. В.Л. Комарова. — 1955. — 17. — С. 461—517.
4. *Кричфалушій В.В., Сабодю В.І., Мигаль А.В.* Інвентаризація судинних рослин та картування рідкісних і зникаючих видів флори Стужицького масиву Карпатського заповідника (Заклучний звіт по науковому проекту). — Ужгород, 1993. — 29 с.
5. *Кричфалушій В.В., Будніков Г.Б., Мигаль А.В.* Червоний список Закарпаття: види рослин та рослинні угруповання, що знаходяться під загрозою зникнення. — Ужгород: Закарпаття, 1999. — 196 с.
6. *Кричфалушій В.В., Луговой О.Є., Іванега І.Ю.* та ін. Ужанський національний природний парк. — Ужгород, 2001. — 120 с.
7. *Стойко С.М.* Міждержавний заповідник Кремінець // Охорона природи Українських Карпат та прилеглих територій. — К.: Наук. думка, 1980. — С. 96—101.
8. *Стойко С.М., Гадач Е., Шимон Т., Михалик С.* Заповідні екосистеми Карпат. — Львів: Світ, 1991. — 248 с.
9. *Стойко С.М., Гамор Ф.Д., Маханець І.А.* Функціональне зонування Карпатського біосферного заповідника та режим його охорони // Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника. — К.: Інтерекоцентр, 1997. — С. 643—649.
10. *Стойко С.М., Тасенкевич Л.О.* Список флори Стужицького масиву // Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника. — К.: Інтерекоцентр, 1997. — С. 643—649.
11. *Устименко П.М., Попович С.Ю.* Висотна диференціація рослинності Стужицького масиву Карпатського біосферного заповідника // Укр. ботан. журн. — 1995. — 52, № 5. — С. 703—706.
12. *Устименко П.М., Попович С.Ю.* Продромус рослинності Стужицького масиву Карпатського біосферного заповідника // Там же. — 1995. — 52, № 3. — С. 414—419.
13. *Фодор С.С.* Растительный покров Закарпатской области // Науч. зап. Ужгород. ун-та. — 1956. — 17. — С. 116—141.
14. *Фодор С.С.* Флора Закарпаття. — Львів: Вища шк., 1974. — 208 с.
15. *Червона книга України. Рослинний світ* / Відп. ред. Шеляг-Сосонко Ю.Р. — К.: УЕ, 1996. — 608 с.
16. *Hadač E., Stoyko S.M., Bural M.* Contribution to the plant communities of the Ukrainian part of the East Carpathians Biosphere Reserve // Roczniki Bieszczadzkie. — 1995. — 4. — P. 25—44.
17. *Hadač E., Stoyko S.M., Terray J., Tassenkevich L., Bural M.* Notes on plant communities of the protected complex Stuzhitzia — a part of the trilateral Polish — Slovakian — Ukrainian biosphere reserve «The Eastern Carpathians» // Укр. ботан. журн. — 1995. — 52, № 5. — С. 686—696.
18. *Hadač E., Stoyko S.M., Tassenkevich L.* Notes on the flora and vegetation of the botanical reserve «Stinka» // Ibid. — 1996. — 53, № 1/2. — С. 105—111.
19. *Hrabár S.* Ásvány-, növény- és állatvilág // Ungvár és Ung vármegye. — Budapest: Merkantil nyomda, 1940. — P. 78—87. (Vármegyei szociográfiák. IX—X).
20. *IUCN Red List Categories.* — Gland: IUCN, 1994. — 21 p.
21. *Stoyko S., Tassenkevich L.* Some aspects of endemism in the Ukrainian Carpathians // Fragm. Fl. Geobot. Suppl. — 1993. — 2 (1). — P. 343—353.
22. *Ubrizsy G.* A Vihortlat-hegycsoport vegetacios viszonyairól // Debreceni Szemle. — 1942. — 16. — P. 19—23, 108—114, 202—208.
23. *Zlatnik A.* Prozkum prirodzenych lesu na Podkarpatske Rusi. Díl I. Vegetace a stanoviste rezervace Stuzica, Javornica, Pop Ivan. — Brno, 1938. — 244 s.
24. *Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska* / Eds. K. Marhold, F. Hindák. — Bratislava: VEDA, 1998. — 687 s.

Рекомендує до друку
Ю.Р. Шеляг-Сосонко

Надійшла 21.10.2002

В.В. Кричфалуший, И.М. Лесьо

Ужгородский национальный университет
Ужанский национальный природный парк,
п.г.т. Великий Березный Закарпатской обл.

РАРИТЕТНЫЕ ВИДЫ РАСТЕНИЙ УЖАНСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКА

Представлена информация о видовом составе, распространении и созологическом статусе раритетных видов сосудистых растений Ужанского национального природного парка (Закарпатье, Украина) — составной части международного биосферного резервата «Восточные Карпаты».

По результатам проведенных исследований на территории Ужанского парка произрастает 110 раритетных видов, 2 из которых занесены в Международный Красный список [20], 38 — в Красную книгу Украины [15], 46 — в Красный список Закарпатья [5], 24 нуждаются в местной охране.

Составлена карта распространения раритетных видов растений на исследуемой территории. Для их сохранения предлагается комплекс мер по оптимизации охранного режима в Ужанском национальном природном парке.

V.V. Kricfalusy, I.M. Lesjo

Uzhhorod National University
Uzhanskyi National Nature Park

THRETNED PLANT SPECIES IN THE UZHANSKYI NATIONAL NATURE PARK

The article supplies information on species composition, area, and sozological status of rare vascular plant species of Uzhanskyi National Nature Park (Zakarpattia, Ukraine) — the Ukrainian section of the International Biosphere Reserve «Eastern Carpathians.»

According to research carried out there are 110 rare plant species growing in the Uzhanskyi Park, 2 of which are included in the International Red List [20], 38 which are included in the Red Data Book of Ukraine [15], 46 in the Red List of Zakarpattia [5], and 24 species which are considered in need of local protection.

A map has also been compiled showing the distribution of rare plant species on the studied territories. To protect and preserve them a series of actions has been proposed in order to ensure the continued protection of nature in Uzhanskyi Park.